

forum for
natur og
friluftsliv
TROMS

NVE
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

24. februar 2012

Begrenset høring av alternativ plasseringer for Kalvebakkkelva kraftverk

Forum for Natur og Friluftsliv i Troms, FNF Troms, er et nettverk for 8 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Troms, med til sammen over 12 000 medlemskap, samt 2 friluftsråd. FNF Troms arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Troms arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang viktige talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

FNF Troms viser til avtale med NVE om utsatt høringsfrist til 24. februar 2012.

FNF Troms er kjent med at det er begrenset høring av alternativ plassering av kraftstasjon og tilbakeføring av vann for Kalvebakkkelva kraftverk. FNF Troms fikk ikke uttalt seg til søknaden vår 2011 grunnet manglende koordinatorstilling på daværende tidspunkt. Etter avtale med NVE kan vi likevel uttale oss i denne sammenheng. Vi har følgende innspill.

Oppsummering

- Friluftsfaglige vurderinger gjort av Ishavskysten friluftsråd viser at Byfjellet og Kalvebakkvassdraget har store verdier for friluftsliv i Tromsøområdet.
- Kalvebakkkelva kraftverk medfører liten effekt og kraftproduksjon, men gir store negative konsekvenser i et viktig fjordlandskap uansett alternativ lokalitet for kraftstasjon.
- Det er behov for grundigere kartlegging og verddivurdering av det storskalalandskapet prosjektet er en del av – Ramfjorden og Byfjellet i Tromsø.
- Kalvebakkvassdraget er et særegent og rikt vassdrag med store verdier hva gjelder biologisk mangfold, særlig botaniske verdier.
- Merkeveren for regionen er urørt og vakker natur, noe som er svært viktig for bolyst og reiseliv.
- Sumvirkninger er ikke vurdert - en rekke store utbygginger i Ramfjorden er iverksatt og planlagt.

FNF Troms er kritisk til Kalvebakkkelva kraftverk som vil forringe viktige verdier for natur, friluftsliv, landskap og biologisk mangfold i Tromsøområdet, og fraråder med dette at konsesjonen for Kalvebakkkelva kraftverk blir gitt uansett alternative lokaliteter for kraftstasjon og tilbakeføring av vann.

Friluftsliv

Ishavskysten friluftsråd har på oppdrag fra Troms fylkeskommune kartlagt og verddivurdert friluftsområder i Tromsø kommune. Byfjellet, som det berørte Kalvebakkvassdraget er en viktig del av, er vurdert å ha stor verdi. I denne vurderingen er både kulturminner, landskap, natur og friluftsliv vurdert samlet. Multiconsults vurderinger for verdien av friluftsliv i området, som

presenteres i søknaden, er satt til ”litt under middels” og tiltaket vurderes å ha liten negativ konsekvens for friluftsliv.

FNF Troms ber NVE ta hensyn til de kvalifiserte fagvurderinger utført av Ishavskysten friluftsråd som beskriver den store verdien av området. FNF Troms kan også bekrefte viktigheten av Byfjellet i Troms og Kalvebakkkelva som friluftsområde. Byfjellet må sees på i en helhetlig sammenheng og verdien av å ha Byfjellet som et attraktivt og inngrepsfritt friluftsområde med god tilgjengelighet fra Tromsø by er svært viktig. Området er mye brukt både som nærmiljø og utfartsområde, av folk fra bydelene, bygdene rundt og tilreisende turister. Dette er et meget viktig område å ivareta for både friluftsliv og folkehelse i Tromsø og regionen. Kalvebakkvassdraget er en av få gode oppganger i dette området av Byfjellet (andre deler er bratte og uframkommelige) og er med sine fredede bruer og historiske stier på hver side av vassdraget et viktig område som forener natur og kultur, noe som er et meget viktig element i friluftslivet.

Landskap

Kalvebakkvassdraget ligger i et spektakulært og vakkert fjordlandskap av stor verdi. Vassdraget er en del av Ramfjorden som består av et variert og storslått landskap. FNF Troms påpeker at det ikke er utført en helhetlig og systematisk landskapsanalyse av Kalvebakkvassdraget som del av Ramfjorden og Byfjellet. Konklusjonen med at tiltaket vil ha liten til middels negativ konsekvens for landskapet i området er basert på for dårlig kunnskapsgrunnlag, og FNF Troms anbefaler at det gjøres en helhetlig landskapsanalyse av landskapet i Ramfjorden. Landskapet er også preget av en rik og variert geologi som heller ikke er tilstrekkelig utredet. FNF Troms erfaringer med småkraftutbygginger så langt i Troms er at utbyggingene gir uforholdsmessig store inngrep i landskapet sett i forhold til energiproduksjonen. Vi benytter også anledningen til å påpeke at oppfølgingen av miljøtilsyn ved allerede konsesjonsgitte anlegg i Troms må gjøres nøyere.

Biologisk mangfold

Kalvebakkvassdraget er et rikt vassdrag med kalkkrevende arter og varmekjær vegetasjon, noe som er spesielt i Tromsøområdet. Vassdraget har de viktige naturtypene bekkekløft, fossesprøytsone, artsrik bjørkeskog med varmekjære arter som blant annet lerkespore, samt svært viktig og artsrik gråorheggeskog. Det er også registrert tre rødlistearter av planter i tilknytning til vassdraget. Multiconsults verdivurdering er nær ”stor verdi” for biologisk mangfold, men vi er enige med Miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Troms om at konsekvensen kan settes til ”stor negativ konsekvens” og at det på dette grunnlag frarådes at konsesjon til utbygging blir gitt.

FNF Troms vil også henviser til de store botaniske verdiene i og langs elva som står nærmere beskrevet i notat vedlagt Fylkesmannen i Troms uttalelse til søknad om bygging av Kalvebakkkelva kraftverk. Vi ønsker å understreke at bygging av Kalvebakkkelva kraftverk kan medføre at miljøtilstanden i elva blir redusert fra tilstanden ”svært god/god” til ”moderat”, noe som er i strid med Vannforskriftens § 12.

Naturmangfoldloven

Ved utdøving av offentlig myndighet som gjelder natur skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn. Vurderingene etter naturmangfoldlovens prinsipper skal gjøres i forkant av høringsrunden. I beslutningen skal det framgå hvordan prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt under vurderingen av saken. Vi kan ikke se at NVE har vurdert disse prinsippene. Som mangler i beslutningsgrunnlaget kan FNF Troms trekke fram utilstrekkelig og manglende kunnskapsgrunnlag for blant annet landskap, geologi og friluftsliv. Vi etterlyser også effekten av eventuell utbygging for de store botaniske verdiene. Vi kan heller ikke se at det er gjort vurderinger om samlet belastning. Manglende vurdering etter naturmangfoldlovens prinsipper er å regne som saksbehandlingsfeil.

Behovet for kraft

Både Norge og Troms har overskudd av kraft. Det er ingen "hastesak" å skulle bygge ned mer av det som er en den største mangelvaren i Norge og Europa i dag, nemlig urørt natur. FNF Troms er opptatt av en klimavennlig politikk som i større grad tar høyde for tiltak som energisparing- og effektivisering. I den grad nye fornybarprosjekter må bygges ut ser vi at dette gjøres helhetlig og at de minst konfliktylte områdene vurderes på et solid kunnskapsgrunnlag. Kaldebakkenvassdraget har stor verdi både for friluftsliv, landskap og biologisk mangfold, samt at kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig på flere fagfelt. Det er også en viktig del av Tromsøs Byfjell. FNF Troms fraråder at vassdraget bygges ut.

Småkraft AS oppsummerer i sine "Tilleggsopplysninger etter befaringer av Kaldebakkelva – Tromsø" at fordelene ved en utbygging av Kaldebakkelva er større enn ulempene. Dette mener FNF Troms medfører uriktighet. Kraftutbyttet i forhold til størrelsen på inngrepene ved bygging av Kaldebakkelva kraftverk er meget liten, til tross for alternative lokaliteter for kraftstasjon og tilbakeføring av vann. Samfunnsnyttens av et slikt inngrep taler ikke for utbygging. Natur, landskap og friluftsliv, samt biologisk mangfold vil bli forringet, det samme gjelder merkevaren og Byfjellet til en region hvor naturen og landskapet er svært viktig for både reiseliv, bolyst og de gode opplevelser for folk flest. I dette tilfellet må verdiene for natur og friluftsliv vekte tyngst.

Sumvirkninger

Utbyggingspresset i Troms er stort og tempoet høyt. Utbyggingen er preget av en usammenhengende bit-for-bit gjennomføring, etter "først til mølla" prinsippet, hvor verdifulle områder for natur, friluftsliv, kultur, reindrift og biologisk mangfold går tapt. Vi ser at beslutningene svært ofte blir gjort på mangelfullt grunnlag hva gjelder verdier av natur, landskap og friluftsområder. Dette berører regionens omdømme, samt vesentlige kvaliteter for trivsel og bolyst for mange.

I tillegg til søknaden om utbyggingen av Kaldebakkelva er det både iverksatt og planer om flere omfattende inngrep i Ramfjorden. Dette er blant annet allerede vedtatte Leirbakken industriområde, planer om ny E8, samt flere andre småkraftutbygginger. Sumvirkningene, den samlede belastningen, av alle disse utbyggingene må vurderes nøye og helhetlig. Dette kan vi ikke se er gjort.

Konklusjon

En eventuell småkraftutbygging av Kaldebakkelva vil gi store negative konsekvenser for friluftslivet i Tromsøområdet, endre et storslått og verdifullt fjordlandskap, forringe biologisk mangfold og miljøtilstand, samt gi liten kraftproduksjon og samfunnsnytte. Kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt, særlig hva gjelder verdien for friluftsliv og landskap som har blitt undervurdert i søknaden, og geologi.

FNF Troms er kritisk til Kaldebakkelva kraftverk som vil forringe viktige verdier for natur, friluftsliv, landskap og biologisk mangfold i Tromsøområdet, og fraråder med dette at konsesjonen for Kaldebakkelva kraftverk blir gitt uansett alternative lokaliteter for kraftstasjon og tilbakeføring av vann.

For Forum for Natur og Friluftsliv Troms
Eivind Høstmark Borge
Fylkeskoordinator

Kopi: Fylkesmannen i Troms, Troms fylkeskommune, Tromsø kommune